

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA și ȘCÓLA.“

Êr banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

NICOLAE

din îndurarea lui Dumnezeu episcop al eparchiei greco-orientale române a Caraseșului.

Dar și pace de la Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Christos.

Iubiți fii sufletesti!

Un nou period de încercări și îngrijiri serioase, iubiților fii sufletesti, se începe pentru sânta maica noastră biserică ortodoxă română, pentru clerul și poporul ei întreg, ca biserica cea vie a Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos; și aceste grele cercări le aduc cu sine așa numitele reforme bisericești sau articolii de lege XXXI, XXXII și XXXIII din anul 1894, privitori la căsătoria civilă, la matriculele civile și la creșterea copiilor din căsătoriile amestecate, — cari legi în 19 Seprembre anul curgătoriu 1895, după călindariul nostru, și în 1-a Octombrie anul curgătoriu după călindariul nou gregorean, vor intra în viață.

Și știți, iubiților, ce se înțelege prin căsătoria civilă sau mirenească? Ea e un act civil, prin care se regulează referințele de drept între cei ce voiesc să se căsătorească. Nu va avé și nu póte avé aceasă legătură socială, care se numesce căsătorie, nici un caracter religios și de sfințenie a tainei căsătoriei bisericești creștine. Căsătoria aceasta se încheie la primărie, înaintea unei persoane oficiale mirenești, fără rugăciune, fără ceremonii bisericești și fără binecuvântarea preotului. Din contră, căsătoria noastră bisericească creștină, cum știți, se sêvêrșește prin preot în sânta biserică, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, cu rugăciunile și rânduielile prescise, de sfințele canoane și cu binecuvântarea dumnezeiească. Căsătoria aceasta, iubiților, e aceea, pe care Dumnezeu încă la începutul lumii o a aședat; pe care însuși Fiul lui Dumnezeu, Domnul și Mântuitorul nostru Isus Christos în legea cea nouă la sfânta taină o a înălțat; pe care împreună cu datinele și obiceiurile strămoșesti, noi creștinii dreptcredincioși o am

mărturisit și o am păzit în curățenia și întregitatea ei neștirbită și nevătămăta, în toată viața noastră creștină.

E deci invederat, iubiților, că legile acestea civile pe noi, fii bisericei ortodoxe resăritene, ne ating într'un mod de tot simțitoriu; de oare-ce ele au menire să schimbe adânc viața noastră bisericească în ceea-ce privește cu deosebire casătoria creștinilor, precum și normele de până acum cu privire la religiu-ne copiiilor născuți din căsătorii mestecate, adecă când unul din părinți este de legea noastră ortodoxă, ear celalalt dintre părinți este de altă religiu-ne.

Eată, iubiților, pentru-ce noi luptarăm cu atâta zel și stăruință mai nainte în sinódel, nóstre eparchiale, în consistoriile nóstre diecesane și mai pe urmă și noi archiereii în casa magnaților, contra aducerei acestor legi, încă atunci, când acelea erau numai proiecte de legi, dar, durere, fără folos, de óre ce argumentele nóstre temeinice creștinești neluându-se în considerațiune, acele proiecte acum au devenit legi cu putere obligătoare pentru toți, prin urmarae și pentru noi. Eată, dic, pentru ce noi și acum trebuie să desvoltăm tot aceeași stăruință pe tóte căile și cu tóte mijlocele posibile legale, ca nu cumva urmările acestor legi, réu esplicate și réu înțelese să devină păgubitoare, sau chiar fatale pentru biserica noastră.

Și chiar pentru aceea, ca să nu se întempe așa ceva, adecă, ca să ferim biserica noastră de astfelu de urmări stricacióse și periculóse, acum, după-ce și din partea veneratului nostru Consistoriu metropolitan deja s'a esmis în mod detaiat sau aménunțit instrucțiunea de lipsă pentru procedura ce au să urmeze clerul și poporul nostru față cu legile amintite: mēvêd și eu Archiereul vostru indatorat, în situațiunea gravă, în care ne aflăm și în urma înțelegerii avute și în sântul Sinod episcopesc, a păși la mijloc și a-mi înălța glasul meu archieresc față cu inovațiunile acestea necerute de biserica noastră. Și glasul meu archieresc, ca al păstorului vostru sufletesc, iubiților,

de sine se înțelege, are să se mărginească la învățăturile și îndrumările de lipsă, adică la împroprietărea în mințile și inimile filor nostri sufleteste a învățăturilor și poruncilor bisericei noastre în tot aceea ce privește cu deosebire căsătoria și anumit cununia ca partea cea esențială a căsătoriei; pentru-ca astfel cunoscând voi toți sfințenia cea mare a tainei acesteia, precum și învățăturile și poruncile date de biserica credincioșilor săi în privința aceasta, și ascultând de ele cu evlavie fiescă, să vă zidiți iubitorilor, și să vă întăriți tot mai mult în credința noastră strămoșescă spre binele și fericirea voastră a tuturor vremelnică și vecinică.

Iubiților fii sufleteste!

Cununia e un aședământ vechiu și sfânt al bisericei noastre. Cununia, după învățăturile santei noastre biserice ortodoxe, este una dintre cele șapte taine ale legii cei noue, în care taină, întru închipuirea duhovnicească a lui Christos cu biserica, se binecuvântă prin preot legătura însoțirii pentru totă viața a unei persoane bărbătești și femeiești, pentru de a trăi în dragoste împrumutată până la mărte, și pentru urmarea acelei însoțiri, ceea ce este nașterea și creșterea copiilor.

Căsătoria, fără totă indoiala este un aședământ dumnezeesc, este o lege stabilită de Ziditorul, precum putem vedé acesta în cartea Facerei, unde aflăm scris: „Și a făcut Dumnezeu pe om, după chipul lui Dumnezeu l'au făcut pe dânsul, bărbat și muiere i-au făcut pre ei. — Și i-au binecuvântat pre ei Dumnezeu dîcend: Creșteți și vă înmulțiți, și umpleți pământul“. În legea cea nouă aflăm cuvintele Mântuitorului nostru, cari le-a dîs în privința căsătoriei atunci când l'au întreat fariseii, că din care cauză se pôte despărți femeia de bărbat: „N'ati cetit că Cel ce a creat pe om de la început l'a creat bărbat și femeie, și este dîs: Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mămă-sa și se va lipi de femeia sa, și nu vor mai fi doi, ci un singur trup. Ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul se nu despartă.“

Marele apostol, sântul Pavel, în cartea sa cătră Efeseni la cap V. vers. 32 dîce despre căsătorie: „Mare este aceasta taină“, ér' în cartea I. cătră Corinteni, vorbind despre starea fecioriei și a căsătoriei, dîce între altele: „Femeia este legată de lege (căsătorie) întru cât bărbatul ei este viu; dar dacă mōre bărbatul, ea este liberă să se mărite după cine va voi numai să fie după Domnul.“ Cuvintele acestea „după Domnul“ ne dau numai decât a înțelege, că încă pe timpul apostolilor, spre deosebire de alte legături, căsătoria creștină se încheia după Domnul sau în numele Domnului, adică, căsătoria creștină era un act religios al bisericei, și prin urmare sfințit și sigilat prin mijlocul unei ceremonii vechute. Dintre sfinții părinți și învățătorii cei dintăiu ai bisericei, cari au fost păzitorii credincioși ai tradițiilor

și ai învățăturilor apostolești, vom numi aci pe sântul Ignatie, care pentru credința sa în Christos s'a făcut martir și se numește purtătoriu de Dd̃eu. Acest sfânt părinte dîce: „Trebuie acelor ce se căsătoresc, ca împreunarea lor să fie făcută prin binecuvântarea Episcopului, pentru ca căsătoria să fie după Domnul și nu după patimă.“

Ear marele învățătoriu al bisericei și arhieru, care pentru dulceața învățăturilor sale s'a numit de întregă biserica lui Christos, Ioan gură de aur, vorbind despre căsătorie ne învață: „Se se chieie preoții și să încheie legătura căsătoriei prin rugăciuni și binecuvântări, pentru ca dragostea mirelui se mērgă crescând și mireasa să rămână curată, dar mai ales, ca să între în casa acesta numai fapte virtuose și tōte meșteșugurile satanei să fie alungate, ca în fine soții să ducă o viață fericită fiind uniți prin harul dumnezeesc.“

Din tōte acestea se vede într'un mod fără tōtă indoiela, că căsătoria creștină își are începutul său de la însuși Dumnezeu, și că ea cu drept cuvânt s'a aședat de taină în sânta noastră biserică amēsurat învățăturilor întemeietōre ale Mântuitorului nostru Isus Christos, începătoriu legii celei noue, și amēsurat învățăturilor sfinților apostoli și ale sfinților părinți, cari cu mult zel au lătit și întărit învățăturile sfințe și dumnezeesti ale Domnului nostru Isus Christos.

Sânta noastră biserică ne învață despre taina căsătoriei următoarele în mărturisirea ortodoxă: „A sēsea taină este căsătoria venerabilă, care se face prin învoirea ambelor părți, a bărbatului și a femeii, dacă nu este vre-o împedecare spre acesta. Înse acesta învoire nu va fi de ajuns spre inființarea unei căsătorii adevărate, decât numai atunci, dacă ei însiși vor mărturisi înaintea preotului promisiunea lor, și își vor da mâna, că vor păzi credința unul altuia, onōrea și iubirea casnică prin tot timpul vieții lor, și în ori și ce periclu nu va lăsa unul pe altul. După acesta se întărește și se binecuvântă de cătră preot învoirea și promisiunea lor.“

Iubiților fii sufleteste!

Tōte acestea vi-le-am spus, pentru-că fiind eu din îndurarea lui Dumnezeu arhierul și păstoriul vostru sufletesc, am datorința sfântă să le arēt și să le învăț. Acesta o fac, pentru-că spre acesta suntem puși. Étă ce dîce sfântul și marele apostol Pavel în acesta privință în cartea sa cătră Timoteiu: „Fă-te pildă credincioșilor în cuvânt, în petrecere, în dragoste, în duh, în credință și în curățenie. Nu neingriji darul ce este în tine, care ți-s'a dat prin prorocire, prin punerea mânilor. Păzește-te pre tine și învățatura, și rămâni întru acestea, căci acestea făcend te vei mântui pre tine și pre cei ce te vor asculta.“

Tot acest sfânt apostol dîce în cartea sa I. cătră Corinteni: „Că de vestesc (evangelia), nu imi

este mie laudă, că datorita mă silește; ér amar mie îmi este de nu voui vesti"; ér în cartea a II-a a sa cătră Corinteni dice: „Drept aceea în locul lui Christos vă rugăm, ca cum Dumneșeu v'ar ruga prin noi; — rugămu-vă în locul lui Christos, împăcați-vă cu Dumneșeu“.

Dară iubiților fii sufletești, dacă eu, Archiereul vostru sunt chiămat și îndatorat să vă învăț pe voi și să grijesc pentru bunăstarea voastră vremelnică și vecinică, și voi, fiii mei sufletești, sunteți îndatorați a lua aminte învățăturile mele părintești și a asculta de ele, pentru-că scriptura dice în acésta privință: „Aduceți-vă a minte de mai marii vostri, cari au grăit vouă cuvântul lui Dumneșeu, la a căror săvârșire a vieții privind, să le urmați credința“; apoi: „Ascultați pe învățătorii vostri și vă supuneți lor, că ei priveghiază pentru sufletele vóstre, ca cei ce vor să dea seamă, ca cu bucurie să facă acésta, ér nu suspinând, că nu este de folos vouă acésta“.

Ér în I-a carte a sfântului Apostol Pavel cătră Tesaloniceni aflăm scris: „Și vă rugăm, fraților, ca să recunoșteți pe cei ce se ostenesc între voi, și pe mai marii vostri în Domnul și pe cei ce vă învață.“

Dacă voi, iubiților, ascultați de învățăturile bisericesti și le împliniți cu totă scumpătatea, atunci voi sunteți mădulare adevărate ale bisericei, în care cu toții ați intrat prin sfântul botez. Acela care nu ține cu sfințenie învățăturile bisericei, acela nu este și nu pôte fi mădulariu al bisericei întemeiate de Domnul nostru Isus Christos prin scump sângele său.

Deci iubiților mei fii sufletești, țineți cu totă scumpătatea și cu sfințenie tóte poruncile, învățăturile și tradițiunile bisericesti, căci în privința acésta ne învață sântul evangelist și apostol Ioan: „Cel ce rămâne în învățăturile lui Christos, acela are și pe Tatăl și pe Fiul“. „Tot cel ce calcă porunca și nu rămâne în învățătura lui Christos, nu are pe Dumneșeu.“ Țineți tóte datinile cele bune, cari sunt eșite din învățăturile bisericesti și sunt strîns legate cu ele. Țineți mai pre sus de tóte tainele santei nóstre biserici, în cari, prin lucrarea cea vędută a preotului și a archiereului, ómenii primesc darul nevędut al lui Dumneșeu. Țineți prin urmare și taina căsătoriei așa precum o prescrie sânta nóstră biserică, și precum am moștenit-o noi dela moși strămoșii noștri. Țineți taina căsătoriei eșă, pentru ca să vă puteți chiăma adevărați fii ai bisericei, și adevărați fii și nepoți ai părinților și moșilor noștri. Țineți-vă de sfântă datorință voi părinții mirilor, și voi rudeniile mai de aprópe și mai îndepărtate ale lor, că mirii după prescriesele tipicului nostru bisericesc să mérégă la sânta biserică, pentru-ca acolo să se binecuvinte nunta prin preot, care în rugăciunile sale cele sfinte are să céră de la Ziditoriul nostru al tuturor binecuvântarea sa pentru cei ce să căsătorească.

De sfântă datorință să-și țină și mirii, ca să meargă la sfânta biserică pentru de a primi darul dumneșeesc asupra căsătoriei lor.

Iubiților fii sufletești! Căsăroria însă numai atunci este în tocmai după învățăturile bisericei nóstre, dacă améndoi mirii sunt de religiunea ortodocsă, pentru că numai atunci, când améndoi mirii sunt credincioși ai bisericei străbune, se pot face și împlini în tocmai cele prescise de tipicul nostru, și se pot ține datinele bune și frumoase ce le-am moștenit noi de la străbunii noștri; feriți-vă dară iubiților, să nu călcați nici învățăturile cele sfinte ale bisericei nóstre, dar să nu nesocotiți nici datinele strămoșești, cari totdeauna au fost bucuria și fala nóstră.

Feriți-vă iubiților, și păziți-vă bine, ca între voi să nu se întemple, și să nu se încheie căsătorii cu persóne cari nu sunt creștini drept credincioși, pentru-că sânta maica nóstră biserică hotărit oprește căsătoria între creștini și între eretici. Căci sfinții părinți ai sinodului de a toată lumea al șéselea învață în privința acésta canonul 72-lea în următorii chip: „Nu se eartă bărbatului ortodox a se însura cu muere eretică, nici earăși bărbat eretic a să însoți cu muere ortodoxă, ci de și s'ar găsi cineva făcând aceasta, nunta să se socotéscă neîntărită, și nelegiuita însoțire să se deslege, căci nu trebuie să se mestece cele ce nu sunt de a se mesteca.“ În-vățând așa sfinții părinți, totodată spun și pedépsă pentru cei ce nu țin acésta învățătură, dicénd; „Ear de va călca cineva aceștea hotărîte de noi, să se scóttă din sinul bisericei.“

Ear dacă biserică nóstră nu eartă căsătoria creștinilor ortodoxi cu fețe eretice, cu atât mai puțin eartă casătoria crăștinilor cu necreștinii.

Mai departe, creștinii noștri să se feréscă cât se pôte și de căsătoriile acelea, ce se numesc în înțeles mai strîns căsătorii mestecate, adecă, de căsătorii de acelea, când unul dintre miri este de religiunea ortodocsă, ear ceealaltă față este de altă religiune creștină. Creștinii noștri să se feréscă de astfel de căsătorii, pentru-că ele de rënd aduc în familie indiferentism religionar, ceea-ce nu este alta, decât slăbirea în credință a acelor cari au încheiat căsătoria mixtă, precum și a fiilor lor. Urmarea astuifeliu de căsătorii mestecate de rënd nu este alta, decât întrelăsarea și părăsirea datinilor ce au fost până aci în casa părintéscă a aceluia, care a pășit la o astfel de căsătorie.

Dacă totuși împrejurările ar aduce cu sine, ca să se încheie o astfel de căsătorie mestecată, atunci partea conjugală care este de religiunea ortodocsă să stăruéscă cu deadinsul, ca copii ce se nasc din căsătoria mestecată, să se boteze, să se crească și să se întăréscă în religiunea nóstră strămoșească, pentru-că sfântul apostol Pavel în cartea sa cătră Efeseni poruncește acésta dicénd: „Creșteți-i (pe copii) în învățătura și în îndreptarea Domnului“ și pentru-că numai așa partea conjugală ortodocsă pôte rămâne fiu adevărat al bisericei sale strămoșești, și numai așa nu se desbină de dînsa, căci vă întreb eu pe voi, iubiților fii sufletești, cine

se p $\acute{o}$ te socoti a fi membru al bisericeii, dac $\acute{a}$ dinsul nu ține învățăturile ei? dac $\acute{a}$ nu stăruiește a ține strins acele lucruri, ce le prescrie s $\acute{a}$ nta biserică, ce poruncesc sfinții părinți?

Deci iubiților, și eu arhierul vostru, v $\acute{e}$ îndemn pe voi cu cuvintele sfântului apostol Pavel adresate c $\acute{a}$ tră creștinii din Efes: „Drept aceea ȃic acestea și mărturisesc în Domnul, c $\acute{a}$ voi s $\acute{e}$ nu mai umblați pre cum umblă și ceialalți păg $\acute{a}$ ni, în desertăciunea minții lor. Fiind întunecați la minte, înstrăinați de viața lui Dumnezeu, prin necunoștința care este în ei, pentru împetrirea inimei lor.“

La acestea cuvinte mai adauge s $\acute{a}$ ntul apostol următoarele: „Nimenea s $\acute{e}$ nu v $\acute{e}$ înșele pre voi cu cuvinte deșerte, c $\acute{a}$ pentru acestea vine mânia lui Dumnezeu preste fiii neascultărei. Deci s $\acute{e}$ nu v $\acute{e}$ faceți împreună părtași acestora.“

De asemenea v $\acute{e}$ învăț eu, Archiereul vostru, și cu cuvintele sfântului apostol Pavel, ce le-a îndreptat c $\acute{a}$ tră creștinii din Tesalonic ȃicend: „Drept aceea fraților, stați și țineți învățăturile cari v'ăți învățat, ori prin cuv $\acute{e}$ nt, ori prin epistola noastră. Ear însuși Domnul nostru Isus Christos, și Dumnezeu, și Tatăl nostru, care ne-a iubit, și ne-a dat mângăiere vecinică, și nădejde bună prin har, s $\acute{e}$ mângăie inimile v $\acute{o}$ stre, și s $\acute{e}$ v $\acute{e}$ întăresc $\acute{a}$ în tot cuv $\acute{e}$ ntul și lucrul bun.“

Țineți cu t $\acute{o}$ tă scumpătatea învățăturile și tradițiunile bisericeii, nu v $\acute{e}$ abateți dela ele, și nici nu v $\acute{e}$ lăsați, s $\acute{e}$ fiți cumva seduși dela aeelea prin momeli, promisiuni, și altele ce vi s'ar face din partea celor r $\acute{e}$ u cugătători și r $\acute{e}$ u voitori, c $\acute{a}$ ci scris este: „T $\acute{o}$ tă abaterea și neascultarea a primit dr $\acute{e}$ ptă resplătire.“

R $\acute{e}$ măneți statornici în credința strămoșescă, care în totdeuna a fost scutul și ap $\acute{e}$ rământul cei mai puternic al neamului nostru românesc, c $\acute{a}$ ci scris este: „C $\acute{a}$ fiul omului va s $\acute{e}$ vină întru mărimea părintelui s $\acute{e}$ u cu îngerii s $\acute{e}$ i, și atunci va resplăti ficăruia după faptele lui.“

În sf $\acute{e}$ rșit, se nu uităm iubiților, c $\acute{a}$ încă r $\acute{e}$ nduri de vremi și mai grele au trecut asupra noastră în cursul cel lung de veacuri al existenței noastre bisericești naționale, — și de t $\acute{o}$ te ne-a mântuit Domnul! M $\acute{a}$ ntuineva El, s $\acute{e}$ sperăm, și în viitoriu de t $\acute{o$ te nenorocirile ameninț $\acute{e}$ toare, dac $\acute{a}$ noi cu toții, cler și popor, ne vom afla la locul nostru și la înălțimea chiamării noastre, trezi urmând exemplul cel frumos și admirabil al părinților nostri, cari la casuri de primejdii de viață bisericească națională se lipiau încă și mai strîns de s $\acute{a}$ nta biserică, și ascultând de învățăturile ei mântuitoare, cu însutite puteri se luptau pentru ap $\acute{e}$ rarea cradinței, a datinilor și obiceiurilor lor strămoșești, ca a celor mai scumpe și sfinte odoare ale lor, pentru de a ni-le lăsa nouă de moștenire.

Av $\acute{e}$ nd nădejde, c $\acute{a}$ voi, iubiților, veți asculta de cuvintele mele cele părintești, și împărtășindu-v $\acute{e}$

binecuv $\acute{e}$ ntarea mea arhierescă, încheiu cu cuvintele apostolului: „Însuși Domnul păceii s $\acute{e}$ v $\acute{e}$ dee pace pururea în tot chipul. Domnul fie cu voi cu toți.“

Al Vostru tuturor

Ceransebeș, 12 Septembre 1895.

de tot binele voitorin :
Nicolae Popea, episcop.

Prelegeri din psihologie.

(Continuare).

2. Părțile elementare ale țeseturei nervoase.

Sistema nervoasă se compune din trei feluri de părți elementare și anume: a) celulele nervoase, cari au o formă și structură particulară; b) fibrele sau tuburile nervoase, niște fire subțiri, cari sînt prelungirile celulelor; c) substanța intermediară, carea nu e alt-ceva, decăt o țesetură conjunctivă ac $\acute{u}$ și amorfă, ac $\acute{u}$ și fibroasă.

Celulele nervoase sau ganglionare sînt niște corpuscule rotunde sau poliangulare, compuse din o materie pulpoasă, și au la mijloc un simbur sferic. Dimensiunea celulei variază între 0.1—0.08 mm. în diametru.

Niște părți caracteristice ale celulelor nervoase sînt prelungirile lor. Unele celule au numai o prelungire, altele înșe doue și mai multe. Dintre prelungiri unele se continuă direct în fibre nervoasă, ear altele se desfac în o rețeauă fină. Celulele nervoase sînt niște elemente foarte esențiale ale tuturor organelor centrale. În centrele nervoase superioare ele se află în anumite regiuni limitate, cari fiind prov $\acute{e}$ zute cu numeroase capilare sangvine și cu granulațiuni pigmentare, au colorare sură.

Fibrele nervoase sînt niște fire, cari pleacă din celulele părților centrale și se întind până la atare organ sau până la periferia corpului. Sînt și fibre de acelea, cari numai împreună diferitele grupe de celule unele cu allele în interiorul organelor centrale. Grosimea fibrelor e diversă. Cele mai subțiri sînt de 0.0011 mm, ear cele groase de 0.02 mm. Părțile constitutive ale fibrei nervoase sînt aceste trei: a) cilindru axis, un fir cilindric, care trece prin mijlocul fibrei nervoase, se continuă fără intrerupere dela un capet al ei până la celalalt și e compus din fire și mai fine, ce se numesc fibre primitive; b) teaca medulară, care învelește firul axial și se compune din o substanță moale, oleoasă, numită mielina; c) teaca primitivă, carea este pelița învelitoare a mielinei. Din aceste trei părți înșe numai cilindru axis este esențial. Atât teaca primitivă, cât și mielina pot lipsi, și funcția nervoasă totuși se efectuește, dac $\acute{a}$ cilindru axial este present.

Cele mai multe fibre pleacă din celulele centrale ca fire axiale simple; ele primesc teacă medulară numai la oare-care distanță dela punctul originii lor, ear teaca primitivă și mai departe. În substanța sură a creierilor asemenea lipsește multor fibre teaca medulară. Tot așa și în aparatele terminale periferice se întind ca ramuri finale ale fibrelor, subțiri cilindre axiale, cari apoi se ramifică în formă de fascicole sau rețele nervoase.

În sistema nervoasă aflăm foarte multe fibre, care au numai cilindru-axis. Acele părți ale organelor centrale, cari conțin multă substanță fibroasă, au colorare albă. De altcum fibrele nervoase vin înainte pretutindena în

sistema nervilor, precând celulele nu. Atât celulele cât și fibrele sînt așezate în o substanță cimentară, carea servește parte ca scut și sprigin al elementelor nervoase, parte conține vasele sangvine, din cari se nu- trește țesetura nervală.

3. Constituția chimică a țeseturei nervoase.

Între materiile chimice, din cari se constituie țese- tura nervoasă, cea mai importantă este: lecitina. Forma, în care vine înainte lecitina în creri și în meduva spinării, e cea oleopalmitică. Formula chimică a lecitinei co- mune este: $C_{44}H_{90}NOP_9$; din care se vede, că ea con- ține o însemnată cantitate de carbon și oxigen, și toc- mai de aceea posedă o înaltă valoare de combus- tiune.

De altă parte, fiind lecitina un corp de o compo- siție foarte complexă, ea se poate disocia ușor. Pe lângă lecitină se mai găsește în substanța nervoasă cere- brina, o materie a cărei constituție nu este încă explo- rată. Formula empirică a cerebrinei e: $C_{37}H_{33}NO_3$. Mai conține țesetura nervoasă și o altă materie, numită cho- lesterina cu formula: $C_{26}H_{44}O$. Aceasta este un alco- hol fix, care asemenea conține carbon în abundență. Atât cerebrina, cât și cholesterina sînt materii foarte com- burante, dar nu se pot descompune așa de ușor, ca le- citina. În fine, țesetura nervală mai cuprinde în sine can- tități considerabile de materii, cari aparțin la clasa sub- stanțelor albuminoide, a căror constituție și reacție chimică pîn' acum e încă puțin studiată. Despre conexiu- nea fiziologică o tuturor acestor principii constituante nu a- vem cunoștințe sigure, înse datele experienței ne îndrep- tătesc înse a presupune, că substanța nervoasă este se- diul unei sinteze chimice. Rezultatul final al acestei sinteze e, că din materiile nutritive complexe, pe cari le aduce sângele, în nervi se creează corpuri încă și mai complexe, cari în virtutea înaltei valori comburante, ce o posed, reprezintă în același timp o sumă conside- rabilă de energie sau de lucru disponibil.

Tcate actele chimice ale substanței nervoase au de scop de a produce astfel de combinațiuni în cari se acumulează cantități însemnate de căldură și de lucru mehanic.

4. Descrierea sistemii nervoase.

a) Sistema cerebrospinală.

Originea nervilor. Cele doué centre principale, din cari pleacă firele nervoase, sînt: crerii și mē- duva spinării. Dela creri pornesc 12 pārechi de nervi, cari prevēd parte organele capului, în deosebi organele sensurilor, precum sînt ochii, urechile șcl., parte aparatul de respirație, inima, stomacul. Dela medu- va spinării pleacă 31 pārechi, cari trimit fibre nervoase la toate celealalte părți ale corpului. Dintre cele doué fire ale fieștecārei pārechi, unul merge la organul din jumētatea dreaptă, ear celalalt la organul cores- punzător din jumētatea stāngă a corpului. Crierii și meduva spinării dimpreună cu nervii lor constituiesc sistema nervoasă cerebrospinală.

Mēduva spinării. Acea parte a sistemii ner- voase, carea e închisă în canalul colonei vertebrale, se numeste mēduva spinării. Are formă cilindrică. Pe suprafața ei se pot vedē mai multe brezde lon- gitudinale. În centru este compusă din substanță sură, ear pe dia afară din substanță albă. Mēduva spinării e învălțită în doué peliți, una moale, mai strimță,

care conține multe vase sangvine și alta mai tare, mai largă, înse sōracă de sānge. La fie-care vertebră meduva spinală emite câte doué pārechi de nervi și în partea sa din sus se termină într'un vērș tēmpit. Acea parte a sistemii cerebro-spinale, care formează tranșiția dela mēduva spinării la creri, se numește mēduva prelungită. Acest organ pune în legătură mēduva spinală cu crerii, conține mai multă substanță sură, decât mēduva spinării și constituie, față cu a- ceasta, un centru relativ mai superior.

Crierii. Masa principală a sistemii nervale, care este închisă în cavitatea craniului, se numește *creri* sau *encefal*. Acest organ are în general formă de glob și este construit simetric, avēnd doué jumētăți egal de mari. Crierii se împart în: a) *creri mari* sau *cerebru*, b) *creri mici* sau *cerebel*, c) *creri de mij- loc* sau *mezocefal*. Cerebrul ocupă 7/8 din tot encefalul și se compune din doué hemisfere, separate prin *corpul calos* și legate între ele prin numeroase fibre nervale. Hemisferele se împărțesc în câte trei fālii, numite *loburi*, precum: loburile frontale, parietale, occipitale și temporale. Suprafețele ambelor hemisfere sînt provēzute cu numēroase circumvoluțiuni. Partea din afară a cerebrului e compusă din substanță sură, ear cea interioară din substanță nervoasă albă. Acea pătură de substanță sură, care constituie partea de deasupra a crierilor, se numeste *scoața cerebrală* sau *pătura corticală*. Cerebelul este situat de asupra mēduvei spinării, în partea posterioară și inferioară a crierilor mari, el asemenea este împărțit în doué hemisfere și este legat cu cerebrul prin doué cordoane numite pedunculii cerebrali, cari im- preună cu mēduva prelungită, formează crierii de mij- loc sau mezocefalul. În mezocefal se mai cuprind următoarele organe: protuberanța anulară, tuberculii cvadrigemeni și straturile optice. Precum mēduva spinării, așa și encefalul este învălțit în o peliță mai moale și una mai tare, cari nu sînt decât continuă- rile pelițelor mēduvei spinale.

Structura mai fină a encefalului și a mēduvei spinării. Aceste organe cetrale sînt construite peste tot în mod analag. Atât mēduva spi- nării, cât și encefalul se compun mai ales din fibre nervoase, prin'tre aceste fibre se găseac numē- roase celule ganglionare, și în fine atât fibrele cât și celulele sînt unite între ele prin un fel de substanță cle- ioasă care se numește ciment nervos. Fie-care fibră este prelungirea unei celule ganglionare. Apoi prelungirile unei celule formează la olaltă o rețeauă fină fibroasă și stau în conexiune parte cu prelungirile altor celule parte cu diferite fibre nervale. De aci se vede, că în modul acesta toate părțile singulare ale sistemii nervoase sînt aduse în legătură cu toate celealalte, și că celulele ner- voase sînt punctele de conexiune alor numēroase fibre nervale. Dela celulele nervoase ale mēduvei spinale, în care intră fibra venită dela periferia corpului, merg fib- rele de conexiune în sus la celulele encefalului, și anume întâi la acelea ale mēduvei prelungite; după-ae fibrele aci au intrat în noue conexiuni, ele se urcă la celu- lele păturilor corticale, cari sînt de cea mai mare importanță pentru viața psihică.

Acele regiuni ale crerilor, în cari celulele vin înainte în număr mai mare, sînt diferitele depozitii de substanță sară, pe cînd substanța albă se compune aproape exclusiv din fibre nervoase.

Pondul crerilor. La omul crescut pondul crerilor face cam două procente din greutatea totală a corpului. Pondul crerilor în calcul mediu este 1400 gr. la bărbat și 1200 gr. la femeie. S'a constatat, că gradul de inteligență al raselor, popoarelor și indivizilor crește în proporție cu greutatea crerilor. Apoi s'a aflat chiar și la animale, că cu cât un individ aparține la o specie mai inferioară, cu atît crerii sei sînt mai ușori în proporție cu greutatea corpului.

Aparatele terminale. Atît din encefal cît și din mедуva spinală ies fascicule nervoase, cari se răspîndesc în toate părțile corpului, și prin mijlocirea cărora fie-care punct al corpului nostru se pune în legătură cu organele nervoase centrale. Acel capet al unui nerv, care se găsește în apropiere de suprafața corpului se numește *capet periferic*; ear acela, care intră în organele centrale și se finește în atare celulă nervoasă, se zice *capet central*. Aparatele, în cari se termină nervii în diferitele organe ale corpului, sînt de natură diversă. Foarte artificioase și complicate sînt aparatele terminale ale nervilor, cari mijlocesc diferitele simțiri, precum: pelița retinală a ochiului, partea nervoasă a organului auditiv, celulele mirosului și ale gustului în membranele băloase ale nasului și gurei.

Nervii pelei, cari mijlocesc diferitele simțiri tactile, se termină în niște puncte nervoase sub epidermă. Nervii mușchilor stau în atingere cu fibrele musculare și se termină pe acestea în niște mici aparate de formă lomelară. Pe scurt, toate părțile corpului sînt provăzute cu nervi în mod deosebit și corespunzător cu destinația lor. Fără nervi sînt numai epiderma, unghiile, perii și părțile cartilaginease. Toate celelalte părți ale corpului nostru posedă nervii lor proprii și astfel stau toate sub influența sistemului nervoase centrale.

b) *Sistema simpatică sau ganglionară.*

Sub numirea de *nervi simpatici* sau *cu ganglioane* se înțeleg acei nervi, cari merg la vasele sangvine, la intestine, la ficat, la stomac, șcl. cu un cuvînt la organele, a căror funcție nu-e supusă voinței. Se disting prin aceea, că în cursul lor conțin numeroase noduri sau ganglioane nervale, cari cuprind în sine celule nervoase. Aceste ganglioane dimpreună cu fibrele lor sînt așezate simetric de cele două părți ale axei spinale mai ales în coșul peptului și în pînțele. Pe cînd sistema cerebrospinală se ramifică în formă de arbore, pe atunci nervii cu ganglioane se extind în formă de rețea și toți la olaltă constituiesc sistema simpatică sau ganglionară. De altmintea nervii simpatici se pot privi în general ca niște ramificări mai depărtate ale nervilor mедуvei spinale. Ei stau în oare-care conexiune cu sistema nervoasă centrală.

5. *Funcțiunile sistemului nervoase.*

a) *Generalități.*

Excitabilitatea sau iritabilitatea. Insușirea cea mai importantă a nervilor este excitabilitatea sau iritabilitatea lor. Prin diferite influențe nervul se poate transpune din starea sa de repaos în stare de mișcare sau de activitate. Ceea ce se întîmplă așa, că diferitele schimbări externe sau interne conturbă starea de ecvilibru a moleculelor substanței nervoase și astfel se eliberază forțele tensive ale acesteia, adecă energia sa latentă sau potențială se transformă în energie activă sau cinetică, tocmai precum de ex. o schînteie aprinde o materie explosivă.

Dacă nervul este atins de o influență externă, de ex. o pulsione, atunci în el se deșteaptă un proces, care se numește *excitațiune* sau *iritațiune*. Acest proces înse nu remâne mîrginit numai la punctul iritat, ci se conduce sau se transmite prin firul nervos în o direcție sau alta.

Conducțiunea sau transmisiunea. Toate părțile sistemului nervoase sînt iritabile prin cauze excitante, dar în stare naturală nervul nu se irită în cursul său, ci sau la capetul central, sau în encefal ori în mедуva spinării, sau la capetul seu periferic, de ex. în pele. Nervul, luat în înțeles mai strins, are cu deosebire funcția de a transporta procesul de excitație dela periferie la centru ori vice-versa, de ex. dela pele la creri, ear dela creri la mușchi. Acest act de transportare a excitațiunilor nervoase se numește *conducțiune* sau *transmisiune*.

Dr. P. Pipos.

(Va urma.)

D I V E R S E.

* *Te Deum.* Vineria trecută în 4 Octomvre calendar. nou a. c. din incidentul zilei onomastice a Majestății Sale Pręgloriosului nostru Împărat și Rege apostolic Francisc Iosif I. s'a oficiat în biserica catedrală serviciu divin solemn, ridicându-se rugăciuni către Cel Atotputernic pentru îndelunga viață și sănătate a Majestății Sale și a întregii auguste Case domnitore.

* *Sfințirea bisericii din Doboli în arhidieceasa transilvană.* Din timpuri străvechi s'a îndatinat poporul român a privi de zile de adevărată sərbătore zilele, în cari i-se dă ocaziune a vedé în mijlocul său pre Archiereul, ridicând rugăciuni pentru prosperarea și mântuirea poporului. O astfel de zi de adevărată sərbătore a avut poporul drept credincios din comuna Doboli în protopresviteratul Treiscaunelor din arhidieceasa noastră transilvană Dumineca trecută. În această zi s'a sfințit cu solemnitatea prescrisă de sfințele aședăminte ale bisericii, frumoasa biserică de nou zidită prin Escelenția Sa Înalt Pręsfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit M i r o n R o m a n u l, asistat de Prę Cuvioșia sa părintele Archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, de părinții protopresviteri Demetriu Coltofeanu și Matei Voilean, de părintele protodiacon și director seminarial Dr. Remus

Roșca și alți 12 preoți. Actul sfințirii și întreg serviciul divin a fost înălțătoriu de inimă.

În drumul către Doboli și la rentărcere Escelenția Sa a fost întâmpinat cu multă căldură și cu fiescă iubire de inteligența și poporul din comunele, prin cari a trecut.

Dumnezeu să primescă sfințele rugăciuni ridicate și din acest incident către Cel Atotputernic de către Escelenția Sa!

* **Solemnitate școlară.** În ziua de 14/26 Septembrie a. c. s'a făcut deschiderea solemnă a anului școlar la seminarul arhiepiscopesc din Sibiu. Cu această ocaziune, precum cetim în „Telegraful Român“ nou numitul director seminarial, părintele protodiacon Dr Remus Roșca prin un nimerit discurs adresat tinerimii i-a comunicat, că veteranul și binemeritul director și profesor, părintele protopresviter Ioan Hannia după o rodnică muncă de aproape o jumătate de veac, depusă pre altariul creșterii tinerimii s'a retras în binemeritul stat de pensiuine. După acest discurs părintele protopresviter și director seminarial emerit prin o vorbire pătrunzătoare își luă adio dela tinerime. La ieșirea din sală nu se mai sfârșia uralele de „să trăiescă“ binemeritatului director emerit Ioan Hannia.

* **Bibliografie.** A apărut a treia carte de cetire pentru copiii și copilele din anul al 3-ia și al 4-lea de școală, întocmită de mai mulți prieteni ai școlii, Brașov 1895, editura librăriei N. I. Ciurecu. Un vol. în 8° cu 384 pag. — Cartea acésta, după cum arată titlu, este o urmare a primelor două cărți de cetire pentru școlile primare, apărute anii trecuți la aceeași editură, care cărți au aflat o primire de tot simpatică în cercurile nôste didactice. Cartea a treia de cetire este o desvoltare și completare a cercurilor de intuițiune cuprinse în prinăile două părți, formând cu tôte acestea o scriere deosebită, care se pôte întrebuița cu succes și singură, independent de părțile anteriore. Cartea acésta cuprinde următoarele 12 capitole bogate în material atât teoretic, cât și mat cu semnă îmbrăcat în formă de istoriie, material tractat parte în prosă parte în versuri: 1) Școlă, 2) Casa părintescă, 3) Omul, 4) Animalele domestice, 5) Grădina, 6) Comuna, 7) Câmpul, 8) Pădurea și livada, 9) Uscatul și apa, 10) Ținutul și țera, 11) Pământul, 12) Lumea séu universul. — Fiecare din aceste capitole este desvoltat din tôte punctele de vedere, potrivit gradului de pricepere al copiilor și al copilelor din anul 3 și 4 de școală. Deosebitele piese sunt stilisate în mod clar și ușor de înțeles pentru copii. Peste tot autorii cărții în cestiune și-au dat silința să facă materialul de lectură cât se pôte de accesibil și de interesant pentru tinerime. O mare parte a materialului este cu totul originală; partea cealaltă, afară de câte-va piese reproduse după cărți de lectură mai vechi, este tradusă și prelucrată după cele mai bune modele germane și fracese. — Recomandăm deci acésta carte în atențiunea părinților și învățătorilor. Prețul unui esemplar legat este 65 cr. v. a

* **Necrolog.** Preotul și vicariul ppresbiteral Iosif Boțco din comuna F. Tăut ppresbiteratul Beliului în etate de 68 ani după ce a servit la altariul Dlui 46 ani, după suferințe îndelungate a repausat în Dl. în

15 Septemvre. Serviciul funebral la care a luat parte un public numéros a fost oficiat prin 8 preoți pontificând P. O. Dnu ppresbiter tractual. Predica ocașională a fost rostită de preotul Petru Serbu. Fie-i țarina ușoră și memoria binecuvântată.

* **Necrolog.** Credinciosul nostru Ioan Simion Fericean din Comloș (com. Arad) episcopul bisericeii d'acolo a răposat în Domnul zilele trecute în etate de 58 ani. Răposatul a fost un bărbat zelos și cu frica Domnului. Fie-i țarina ușoră și memoria binecuvântată.

* **Invitare** la concertul împreunat cu joc ce-l va arangia corul mixt al „Reuniunii române de cântări din Timișoara-Maiere“ în salónele hotelului din Lipova, Duminecă în 1/13 Octomvre 1895. Reg. Ung. Inceputul la 7^{1/2} óre séra. Întrarea de persónă 50 cr. de familiă 1 fl. 20 cr. Bilete de intrare se pot cumpăra înainte la Dl Eutimiu Vuia, economul casinei române din Lipova și séra la cassă. Venitul curat este destinat pentru scop cultural-filantropic. Suprasolviri se primesc cu mulțămită și se vor cuita publice. Atragem deosebit atențiunea, că corul va cânta Duminecă înainte de améși și liturgiă în biserica română gr. or. din loc. Lipova, în 1. Octomvre 1895. Comitetul arangiator.

Programa: I. Karras K. R., „Motto“ [cor mixt]. Stefan Roja, „Prolog.“ II. Karras K. R., „La o rânduinea,“ cor mixt, piesă de emulare, nouă. III. Mureșianu, „Spusu-mi-a frunđa de viă,“ cor mixt. IV. A Mureșianu, „Libertatea,“ declamată de Dșora Elisabeta Sebeșan. V. „Ști tu,“ duet, cu însoțire pe pian. Karras „Ce te legeni codrule“, cor de dame, cu însoțire pe pian. Piesă nouă. VI. Decker-Karras, „Aș vré,“ cor mixt, cu însoțire pe pian. VII. „Vlăduțul mamei“, monolog, rostit de Dl Stefan Toth. VIII. Karras K. R., „Ciclu de vals românesc“, solo și cor, cu însoțire pe pian. Piesă nouă.

Concurs.

Nr. 4651. Plen.

Pentru deplinirea postului de protopresviter în tractul Belințului cu parochia centrală Belințiu, devenit în vacanță prin trecerea la cele eterne a protopopului paroch de pia memorie, Georgiu Creciunescu, pe basa conclusului concernintelui comitet protopopesc, luat în ședința sa dela 20 August a. c. se escrie concurs, cu termin de 35 de zile, compute dela ziua ce urmază după prima publicare a acestui concurs în organul oficial „Biserica și Școlă.“

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

I. Din parochia protopresviterală: a) o sesiune de pământ arătoriu; b) venitul biral și stolar usuat;

II. Din protopresviterat: c) birul protopresviteral usuat; d) tacsele normate prin conclusul sinodului eparchial, pentru visitațiunile canonice; e) paușalul pentru cancelaria protopresviterală conform conclusului sinodului eparchial; și f) suma ce s'ar acorda ca recompensă pentru sistarea taxei ședulelor dela cununii.

Se observă inse, că din acestea emoluminte, alegândul protopresviter-paroch, până la finea anului curinte, va trebui se dee veduvei răposatului protopresviter cuota competiței viduale conform ș-lui 8 din Regulamentul pentru parochii.

Aspiranții la acest post se avisază, a substerne în termenul indicat, subscrisului Consistoriu, recursurile lor instruite cu documintele despre cualificațiunea normată prin §-ul 53 din Stat. org. și prin conclusul congresual Nr. 111/1888 și anume cu documinte: că posed cualificațiunea recerută în Regulamentul pentru parochii, dela concurenții la parochiile de clasa primă; că au depus esamenul de maturitate; că au implinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc senu școlariu cu succes deplin mulțumitoriu, și că prin zelul și diligența lor s'au distins în rezultatul activității pe terenul bisericesc și școlar.

Arad, din ședința consistoriului plenariu dela 12/24 Septembrie 1895.

*Consistoriul eparchiei gr. or.
rom. din Arad.*

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii vacante învățătoresci din comuna **Spatta** — protopresbiteratul Lipovei — se escrie concurs cu termin de alegere pre **15/27 Octomvre a. c.** pre lângă următoarele emoluminte:

1) în bani gata 120 fl. v. a.; 2) 20 metrii de lemne din care este a-se încălzi și sala de învățământ; 3) 20 meți cucuruz în natură; 4) 10 meți grâu în natură; 5) 4 jughere pământ; 6) pentru scripturistică 3 fl. v. a.; 7) pentru conferință 4 fl. v. a.; se pune în prospect și un ajutor sperativ de 50 fl. dela stat ori dela Venerabilul Consistoriu.

Recurenții cari doresc a ocupa acest post, sunt avisați ca recursurile lor instruite conform dispușețiunilor în valoare, și adresate comitetului parochial din Spatta să le subscernă subscrisului protopresbiter în Lipova (B.-Lippa) până la termenul susindicat; precum și a-se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în sfta biserică din Spatta spre a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Spatta, 8/20 Septembrie 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopop și inspector școlar.

—□—

Se escrie concurs pentru stațiunea învățătorescă din **Cociuba**, cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare.

Dotățiunea anuală este: 1) în bani gata 180 fl.; 2) în naturale 8 cubule de grâu, 8 cubule de cucuruz; 3) 6 stângeni de lemne; 4) pentru scripturistică 5 fl.; 5) pentru conferință 3 fl.; 6) recuisite de scris 2 fl., care tôte computeate la olaltă fac 310 fl. Pentru încălzițiul salei de învățământ comuna da 2 stângini de lemne. Cuartir în natură cu grădină de legumi.

Recurenții pentru acest post au să-și subșterna suplicele adresate cătră comitetul parochial și ajustate cu documintele necesare la protopresbiterul tractului Beliu, Petru Suci în Ökrös, ér până la termenul indicat recurenții au să se presenteze în fața locului spre a-și arêta desteritatea în cântările rituale. Alegendul învățătoriu ca atare este îndatorat a implini și funcțiile cantorale.

Cociuba, 27 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: PETRU SUCIU, protopresbiter inspector școlar.

—□—

Pe basa conclusului Ven. Consistoriu gr. or. din Oradea mare de sub. Nrul 111. a. c., se scrie concurs pentru parochia vacantă de clasa III-a **Hinchirș**, în tractul Vășcoului, cu termin de alegere de **30 de zile** prima dela publicare în fôia oficială „Biserica și Școla“.

Emolumintele sunt: birul preoțesc dela 170 numero case o brodie bucate; pamênt estravilan de douê măsuri; folosirea cimiteriului; ștolele îndatinat; câte o ți de lucru dela casă; și cortel parochial pentru care să va îngriji comuna bisericescă.

Tot la acel termin se va deplini și stațiunea învățătorescă, cu dotățiunea corespunđtore de 300 fl. computând și naturaliele.

Recursurile instruite conform legilor în vigore au a se trimite la subscrisul în Beiuș.

Beiuș, 25 August, 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILIU PAP, protop. Vășcoului.

—□—

Pentru ocuparea stațiunilor de învățători dela școla I. și a II-a rom. gr. or. din comuna **Tauț**, inspectoratul Silindiei comitatul Aradului, se escrie concurs cu termin de alegere pe **1/13 Oct.**

Emolumintele sunt: 1. la școla I. a) în bani gata 300 fl. v. a.; b) 5 fl. v. a. spese pentru participarea la conferință; c) 3 fl. v. a. pentru scripturistică; d) 6 stângini de lemne din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; e) 10 fl. v. a. pentru curatorat; f) cuartir liber cu grădină de legume.

2. La școla a II. a) în bani gata 300 fl. v. a.; b) 5 fl. spese pentru participarea la conferință; c) 3 fl. pentru scripturistică; d) 5 stângini de lemne din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; e) 8 fl. pentru curatorat; f) cuartir liber și grădină de legume.

Recursurile instruite conform prescrișelor stat. org. și a §-lui 6. art. XVIII. din an 1879, provêdute și cu atestat de conduită dela comit. parochial, și adresate comitetului parochial din Tauț, sunt a să trimite M. On. domn Acsentiu Chirila, inspector cercual de școle în Silingyia (com. Aradului), avênd recurenții și până la alegere a-sê presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în sfânta biserică spre a-sê arêta poporului.

Sê observă că aleșii numai după espirarea unui an de probă să vor recomanda Ven. Consistoriu eparchial spre întărire, să înțeleg de vor dovedi diligență, sporiu și partare morală bună, la din contră stațiunile se vor dechiara de vacante.

Dat din ședința com. paroch. din Tauț ținută la 29 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: ACSENTIU CHIRILA, m. p. inspcercual de școle.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Surduc**, tractul Peșteșului comitatul Bihor se escrie concurs cu termin de alegere pe **1/13 Octomvre a. c.**

Emolumintele anuale sunt: 1) în bani gata 165 fl. v. a.; 2) 5 jugere de pământ catastrale à 6 fl. = 30 fl.; 3) dela 100 Nr. de case câte 1/2 vică cucuruz sfârmat cari fac 12 cubule și 1/2 à 5 fl.: de tot 62 fl. 50 cr.; 4) 16 mtr. de lemne aduse acasa à 1 fl. 50 cr. de tot 24 fl.; 5) veniele cantorale 18 fl. 50 cr. — Suma tótă 300 fl., afară de acestea locuință cu două chilii, cuină, grajd și grădină de legume.

Recurenții au a-și trimite petițiunile lor subscrisului în Lugoșul de sus (p. u. Élesd) ajustate cu testimoniu de cualificațiune, și a-se presenta în vre-o Duminecă, ori sêrbătore la s-fta biserică pentru de a-se face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parochial la 29 August 1895.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: TEODOR FILIP, m. p. protopresbiter.